

Hem>Rättsliga åtgärder>Var och hur>Hur väcker man talan vid domstol?

Hur väcker man talan vid domstol?

Belgien

1 Måste jag vända mig till domstol eller finns det något annat alternativ?

I vissa fall är det bättre att använda systemet för alternativ tvistlösning (se relevant faktablad).

2 Finns det någon tidsgräns för att väcka talan vid domstol?

Preskriptionstiden för att väcka talan vid domstol varierar beroende på vilken typ av ärende det är frågan om. Frågor om preskriptionstiden kan besvaras av en advokat eller en konsumentrådgivare.

3 Ska jag vända mig till en domstol i [medlemsstat]?

Se faktabladet "Behörighet – Belgien"

4 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag i så fall vända mig till, med hänsyn tagen till var jag bor, var motparten bor eller andra faktorer av betydelse i ärendet?

Se faktabladet "Behörighet – Belgien"

5 Vilken domstol i [medlemsstat] ska jag vända mig till, med hänsyn tagen till ärendets natur och vilket belopp som står på spel?

Se faktabladet "Behörighet – Belgien"

6 Kan jag väcka talan själv eller måste jag vända mig till exempelvis en advokat för att väcka talan?

I princip ska parterna inställa sig personligen eller företräddas av advokat (artikel 728.1 i den belgiska processlagen (*Gerechtelijk Wetboek/Code judiciaire*). Parterna får inställa sig personligen och föra sin egen talan i alla domstolar utom i kassationsdomstolen (*Hof van Cassatie/Cour de Cassation*) (artiklarna 478 och 1080 i processlagen). Domstolen får dock förbjuda en part att utöva denna rättighet, om den anser att starka känslor eller oerfarenhet hindrar en part från att föra talan med tillräcklig taktfullhet och skärpa (artikel 758 i processlagen).

Parter som beslutar att inte själv föra sin talan kan anlita en advokat.

Advokaterna har enligt processlagen i princip ensamrätt som ombud för parterna i domstol. Enligt artikel 440 i processlagen innebär advokatmonopolet en rätt att föra talan, att närvara och att försvaras av en tredje part. Advokatsamfundets medlemmar har också ensamma rätt att underteckna en ensidig ansökan, om inte lagen föreskriver annat (artikel 1026.5 i processlagen).

I kassationsdomstolen får endast särskilt auktoriserade advokater föra talan enligt lagen. Denna bestämmelse gäller inte för civilrättsliga anspråk i samband med brottmål (artikel 478 i processlagen).

Lagen föreskriver dock ett antal undantag från huvudregeln i artikel 728 i processlagen om att parterna ska inställa sig personligen eller företräddas av en advokat när talan väcks eller senare (artikel 728.1 och 728.2 i processlagen).

Rätten att företräda en part i ett mål innebär också rätt att väcka talan.

Inför fredsdomaren, handelsdomstolen och arbetsdomstolarna får parterna företräddas inte bara av en advokat, utan också av make, släkting eller annan person. Ombudet ska ha skriftlig fullmakt som godkänts av domstolen (artikel 728.2 i processlagen).

För arbetsdomstolarna (artikel 728.3 i processlagen) gäller följande:

Anställda (arbetare eller tjänstemän) företräddas av en facklig förtroendeman med skriftlig fullmakt. Den fackliga förtroendemannen kan i arbetstagarens namn utföra alla rättegångshandlingar, föra talan och ta emot alla handlingar under handläggningen samt delges domen.

Egenföretagare kan i tvister om rättigheter och förpliktelser till följd av sin verksamhet eller i egenskap av funktionshindrad företräddas av ett ombud från en organisation för egenföretagare.

I tvister om tillämpningen av lagen av den 7 augusti 1974 om existensminimum och om lagen av den 8 juli 1976 om offentliga socialkontor (*openbare centra voor maatschappelijk welzijn* – OCMW/Centre public d'action sociale – CPAS) kan den berörda parten även biträddas eller företräddas av ett ombud för en intresseorganisation för den grupp som personen tillhör enligt lagstiftningen.

Juridiska enheter som t.ex. handelsbolag får endast delta personligen (dvs. genom behörigt organ) eller företräddas av en advokat. De får inte utnyttja det undantag i artikel 728.2 i processlagen som beskrivs närmare nedan.

Förutom de undantag som redan nämnts finns ett antal lagstadgade undantag om vårdnad samt bortförande av barn.

De avser framför allt ansökningar grundade på

Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn: ansökningar om återlämnande av barn, om utövande av vårdnads- och umgängesrätt i en annan stat eller om verkställande av umgängesrätt som beviljats i ett annat land, och Europeiska konventionen av den 20 maj 1980 om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård om barn.

Käranden kan i sådana frågor företräddas av den allmänna åklagarmyndigheten (artikel 1322quinquies i processlagen) om han eller hon har vänt sig till en central myndighet.

Förfarandet för att avgöra om en person kan väcka talan själv eller om det behövs en advokat beskrivs allmänt ovan. Det är också viktigt att skilja mellan de olika sätten för att väcka talan.

Det finns flera olika sätt att väcka talan vid domstol enligt den belgiska lagstiftningen. Talan kan väckas vid domstol genom stämningsansökan, frivillig inställelse, kontradiktorisk ansökan eller ensidig ansökan (se nedan). Talan anses ha väckts när ansökan lämnas in, dvs. en rättslig åtgärd som parten vidtar för att försvara sina rättigheter.

Rättegångsförfarandet inleds som regel genom att stämningsansökan delges av en delgivningsman (artikel 700 i processlagen). Undantagsvis kan talan väckas genom frivillig inställelse, kontradiktorisk ansökan eller ensidig ansökan.

De båda tabellerna nedan visar vem som väcker talan och om det krävs advokat eller ej, beroende på vilket sätt talan väcks.

Vem väcker talan?	
Sätt att väcka talan	Vem som väcker talan
Stämning (artiklarna 727–730 i processlagen).	Käranden (eller dennes advokat) begär att en delgivningsman ska delge stämningen.
Frivillig inställelse (artikel 706 i processlagen).	Parterna i tvisten (eller deras advokater) inställer sig vid domstolen.

Kontradiktorisk ansökan (artikel 1034bis–1034sexies i processlagen).	Käranden (eller dennes advokat) vidtar åtgärderna själv.
Ensidig ansökan (artiklarna 1025–1034 i processlagen).	Förutom i de undantagsfall som föreskrivs i lag måste en advokat anlitas i samband med undertecknandet och ingivandet av ansökan (artiklarna 1026.5 och 1027 första meningen i processlagen).
Råder advokattvång?	
Sätt att väcka talan	Advokat
Stämning (artiklarna 727–730 i processlagen).	Advokat får användas, men det är inte obligatoriskt.
Frivillig inställelse (artikel 706 i processlagen).	Advokat får användas, men det är inte obligatoriskt.
Kontradiktorisk ansökan (artikel 1034bis–1034sexies i processlagen).	Advokat får användas, men det är inte obligatoriskt.
Ensidig ansökan (artiklarna 1025–1034 i processlagen).	Förutom i de undantagsfall som föreskrivs i lag måste en advokat anlitas i samband med undertecknandet och ingivandet av ansökan (artiklarna 1026.5 och 1027 första meningen i processlagen).

Vilket sätt att väcka talan ska användas för olika slags mål och ärenden?

Stämning är det vanligaste sättet att väcka talan vid domstol i alla frågor: det finns inga begränsningar av sakfrågan.

Talan kan väckas genom kontradiktorisk ansökan (artikel 1034bis–1034sexies i processlagen) i vissa bestämda fall som anges i lagen. De viktigaste bestämmelserna finns i artiklarna 704, 813, 1056.2, 1193bis, 1239, 1253ter, 1254, 1320, 1344bis, 1371bis och 1454 andra meningen i processlagen och artiklarna 331, 331bis och 340f i civillagen (*Burgerlijk Wetboek/Code civile*).

Bestämmelserna handlar särskilt om

frivillig rättsvård,

överklaganden,

vissa fastighetsförsäljningar,

underhållsbidrag (ansökan om underhåll och höjning eller minskning av eller befrielse från underhållsskyldighet),

ansökningar om leasing-/hyresavtal,

personskydd,

talan rörande rättigheter och skyldigheter som följer av familjeförhållanden,

äktenskapsskillnad,

preliminära beräkningar av avgifter vid utmätning.

Ärendet väcks genom en skriftlig ansökan som lämnas in eller skickas i rekommenderat brev till domstolskansliet. Kansliet kallar parterna till en förhandling vid en tidpunkt som domstolen bestämmer.

Ensidig ansökan (artiklarna 1025–1034 i processlagen) kan bara användas i fall som uttryckligen anges i lagen (artiklarna 584, 585, 588, 594, 606, 708, 1149, 1168, 1177, 1186–1189, 1192 och 1195 i processlagen). Denna typ av ansökan kan också användas när en kontradiktorisk ansökan inte kan göras därför att motparten är frånvarande.

En ensidig ansökan används således främst för ärenden med bara en part, till exempel i brädslande fall.

En ensidig ansökan måste undertecknas av en advokat om inte annat anges i lagen, annars är den ogiltig.

Vid ensidig ansökan om rättsliga åtgärder råder alltså i princip advokattvång.

Om tvisten rör en sak som faller under nedanstående domstolars behörighet kan parterna inställa sig frivilligt vid

förstainstansrätten,

arbetsdomstolen,

handelsdomstolen,

fredsdomaren, eller

polisdomstolen, vid civilrättsliga åtgärder.

Vid frivillig inställelse för domstolen parternas redogörelse till protokollet, som undertecknas av dem.

Det är möjligt att väcka talan på detta sätt i alla tvistemål vid behörig domstol. Det är ett billigt och snabbt sätt att avgöra tvister.

7 Var ska stämningsansökan lämnas in? Till domstolens reception, kansli eller en annan myndighet?

Den som vill väcka talan vid domstol kan vända sig till domstolens reception eller kansli.

Om talan väcks genom stämning, sköter en delgivningsman delgivningen och begär att domstolskansliet skriver in målet i målregistret mot uppvisande av stämningsansökan i original eller delgiven kopia (artikel 718 i processlagen). Alla mål skrivs in i målregistret, som sköts av domstolens kansli. Inskrivning i registret måste ske senast dagen före förhandlingen för att vara giltig. Målregistret är offentligt (artikel 719 i processlagen) och svaranden kan kontrollera att målet har skrivits in i registret.

Vid frivillig inställelse begär parterna eller deras advokater att kansliet skriver in målet i registret.

En kontradiktorisk ansökan ska inlämnas till kansliet eller skickas till domstolens kansli av käranden eller dennes advokat i rekommenderat brev i lika många exemplar som det finns parter i målet (artikel 1034quinquies i processlagen).

En ensidig ansökan skickas i dubbla exemplar av advokaten till den domare som ska handlägga ansökan. Den ska också inlämnas till domstolens kansli (artikel 1027 i processlagen).

8 På vilket språk kan jag göra en stämningsansökan? Kan jag väcka talan muntligt eller krävs det skriftlig form? Är det möjligt att använda fax eller e-post?

Bestämmelser om rättegångsspråk finns i lagen av den 15 juni 1935 om språkanvändning inom rättsväsendet (*wet van 15 juni 1935 op het gebruik de talen in gerechtszaken/loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire*) (offentliggjord i Belgiens offentliga kungörelseorgan, *Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*, den 22 juni 1935). Lagen styr språkanvändningen i Belgiens civil- och handelsdomstolar.

I princip bestäms den behöriga domstolens språk av var den ligger. Enligt artikel 42 i lagen finns tre språkområden: det franska, det nederländska och det tyska. Bryssel är tvåspråkigt (franska/nederländska), vilket enligt lagens tillämpning omfattar följande kommuner: Anderlecht, Auderghem, Berchem-Sainte-Agathe, Bryssel, Etterbeek, Evere, Forest, Ganshoren, Ixelles, Jette, Koekelberg, Molenbeek-Saint-Jean, Saint-Gilles, Saint-JossetenNoode, Schaerbeek, Uccle, Watermael-Boitsfort, Woluwé-Saint-Lambert och WoluwéSaintPierre.

Under vissa omständigheter kan mål dock hänvisas till en domstol med ett annat rättegångsspråk. På vissa villkor kan man även begära byte av rättegångsspråk, vilket i regel sker i början av förfarandet.

Ansökans form: Stämningsansökan, kontradiktorisk ansökan och ensidig ansökan ska vara skriftliga och uppfylla vissa formkrav. När ett mål skrivs in i domstolens målregister upprättar kansliet en akt. Akten lämnas över till den domare som handlägger ärendet. Om överklagande sker till en domstol i andra instans eller till kassationsdomstolen, lämnas den över till överinstansens kansli.

Talan kan för närvarande inte väckas via fax eller e-post.

9 Finns det särskilda blanketter för att väcka talan vid domstol? Om inte, hur ska talan väckas? Finns det regler om vad stämningsansökan ska innehålla?

Det finns inga förtryckta blanketter för att väcka talan vid domstol. Ansökan ska dock innehålla vissa uppgifter, annars avvisas den.

Stämningsansökningar, kontradiktoriska ansökningar och ensidiga ansökningar ska uppfylla vissa krav i processlagen, annars är de ogiltiga. De obligatoriska uppgifterna rör främst personuppgifter om parterna, vad saken gäller, vilken domstol som är behörig och datum för förhandling.

Stämningen ska därför innehålla följande uppgifter (artiklarna 43 och 702 i processlagen):

Delgivningsmannens underskrift.

Kärandens namn och folkbokföringsadress och, i förekommande fall, kärandens personnummer eller organisationsnummer.

Svarandens namn och folkbokföringsadress eller, om folkbokföringsadress saknas, svarandens aktuella adress.

Vad saken gäller och en kortfattad redogörelse för grunderna för ansökan.

Vilken domstol som ska handlägga målet.

Uppgift om dag, månad, år och plats för delgivning.

Uppgift om plats, dag och tid för förhandling.

En kontradiktorisk ansökan ska innehålla följande (artikel 1034ter i processlagen):

Dag, månad och år.

Kärandens namn, folkbokföringsadress och, i förekommande fall, titel samt personnummer eller organisationsnummer.

Svarandens namn, folkbokföringsadress och, i förekommande fall, titel.

Vad saken gäller och en kortfattad redogörelse för grunderna för ansökan.

Vilken domstol som ska handlägga målet.

Underskrift av parten eller dennes advokat.

En ensidig ansökan ska innehålla följande (artikel 1026 i processlagen):

Dag, månad och år.

Kärandens namn, folkbokföringsadress och, i förekommande fall, titel samt personnummer eller organisationsnummer.

Vad saken gäller och en kortfattad redogörelse för grunderna för ansökan.

Vilken domstol som ska handlägga målet.

Underskrift av partens advokat, om inte annat föreskrivs i lag.

Vid frivillig inställelse i första instans (inför underrätt, arbetsdomstol, handelsdomstol, fredsdomare eller polisdomstol) kan talan väckas genom en gemensam ansökan av parterna. De ska underteckna och datera ansökan, annars är den ogiltig. Ansökan lämnas in eller skickas i rekommenderat brev till domstolskansliet. Att lämna in ansökan till domstolskansliet eller skicka den i rekommenderat brev betraktas som delgivning. Ansökan förs upp i målregistret, i förekommande fall efter att ha betalat registreringsavgiften. Om en eller flera av parterna så begär, eller om domstolen anser att det behövs, fastställer domstolen ett datum för förhandling. Förhandlingen ska hållas inom 15 dagar från ingivandet av ansökan. Genom att skicka ett vanligt brev kallar därefter domstolens registrator parterna, och i förekommande fall deras advokater, att inställa sig till förhandlingen (artikel 706 i processlagen).

10 Måste jag betala en domstolsavgift? När ska den i så fall betalas? Måste jag betala advokaten redan när jag lämnar in stämningsansökan?

En domstolsavgift måste betalas.

När en ansökan inges måste sökanden betala den avgift som avses i artikel 4.2 i lagen av den 19 mars 2017 om inrättandet av en budgetpost för rättshjälp i andra ledet (*Wet van 19 maart 2017 tot instelling van een begrotingsfonds voor tweedelijnsrechtsbijstand/loi du 19 mars 2017 instituant un fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne*), för närvarande 20 euro.

Under förfarandet måste parterna betala vissa kostnader i samband med förfarandet, beroende på vilket förfarande som domstolen har valt (utredningsåtgärder, arvode till sakkunniga, resekostnader osv.).

Efter avslutat förfarande förpliktas domstolen den förlorande parten, eller om sådan saknas käranden, att betala en planeringsavgift. Denna avgift varierar från fall till fall. Följande avgifter fastställs i artikel 2691 i lagen om registrerings-, intecknings- och domstolsavgifter (*Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten/Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe*):

Fredsdomare och polisdomstolar: 50 euro.

Förstainstansrätter och handelsdomstolar: 165 euro.

Appellationsdomstolar: 400 euro.

Kassationsdomstolen: 650 euro.

I vissa mål behöver ingen planeringsavgift betalas. Det gäller särskilt mål som omfattas av arbetsdomstolens behörighet och mål som rör konkurs och företagsrekonstruktion.

Det är dessutom vanligtvis den förlorande parten som i den slutliga domen döms att betala kostnader och avgifter (artikel 1017 i processlagen). Dessa kostnader måste betalas eller återbetalas till den andra parten. Förfarandekostnaderna består av följande (artikel 1018 i processlagen):

Olika domstols- och registreringsavgifter, samt stämpelavgifter som betalats innan lagen om stämpelavgifter (*Wetboek der zegelrechten/Code des droits de timbre*) upphävdes.

Avgifter och ersättningar kopplade till inlagor.

Avgift för att delge domen.

Utredningsutgifter, inklusive vittnesersättning och sakkunnigarvode.

Rese- och logikostnader för domare, registratorer och parter om domstolen förordnat dem att resa, och kostnaden för handlingar om dessa har upprättats enbart för förfarandet.

Den lagstadgade delen av den andra partens advokatkostnader, i enlighet med artikel 1022.

Arvode, ersättningar och avgifter som tas ut av den medlare som utsetts i enlighet med artikel 1734.

Det bidrag som avses i artikel 4.2 i lagen av den 19 mars 2017 om inrättande av en budgetpost för rättshjälp i andra ledet. Advokatkostnader hör inte till rättegångskostnaderna. De görs upp mellan advokaten och klienten, och parterna betalar sina respektive advokater själva.

Den förlorande parten kan bli skyldig att betala ett lagstadgat bidrag till den andra partens advokatkostnader (artiklarna 1018 och 1022 i processlagen). Detta är ett engångsbelopp för den vinnande partens advokatkostnader. Bestämmelser om belopp för arvoden och hur de beräknas och tilldelas anges i kungligt dekret av den 26 oktober 2007 (*koninklijk besluit van 26 oktober 2007/l'arrêté royal du 26 octobre 2007*).

11 Kan jag få rättshjälp?

(Se faktabladet "Rättshjälp")

12 När anses talan ha väckts? Får jag någon sorts bekräftelse från myndigheterna på att talan har väckts på ett riktigt sätt?

Talan anses ha väckts vid inskrivningen i registret. Det gäller även vid frivillig inställelse.

Ansökningsärenden och ansökningar om brådskanie åtgärder och säkerhetsåtgärder skrivs in i särskilda målregister, och då blir den inskrivningen avgörande för när talan anses ha väckts.

Parterna får ingen bekräftelse i egentlig mening, men kan konsultera målregistret för att kontrollera om ärendet har upptagits där. I och med att ett ärende har registrerats är domstolen skyldig att avgöra det.

13 Kan jag få en tidsplan för målets fortsatta handläggning, till exempel när jag ska inställa mig i rätten?

Om parten företräds av en advokat är det i regel advokaten som lämnar uppgifter om processens förlopp. Kansliet vid den domstol som handlägger ärendet kan också lämna upplysningar. Stämningen innehåller vissa uppgifter om datum för förhandling och vilken domstol som handlägger målet.

I det första skedet lämnas uppgifter om datum för den inledande domstolsförhandlingen.

Vid stämning upplyser delgivningsmannen kåranden om datum för den inledande domstolsförhandlingen, som utgör den första etappen i förfarandet.

Vid kontradiktorisk ansökan och frivillig inställelse informerar kansliet parterna.

Vid ensidig ansökan åger ingen förhandling rum. Kåranden kan emellertid kallas av kansliet om domstolen vill ställa frågor till honom eller henne.

I det andra skedet förbereds målet för rättegång. Varje part har en lagstadgad tidsfrist för att lämna in bevisning och inlagor (artikel 747.1 i processlagen).

Om tidsfristerna inte iakttas kan det föranleda påföljder (artikel 747.2 i processlagen).

Når målet är förberett och klart för huvudförhandling begår parterna ett datum för förhandling. Perioden för fastställande av förhandlingsdatum beror på domstolens arbetsbörda och den tid som kan ågnas åt målet. Det är svårt att ange hur lång tid ett mål normalt tar. Det beror på olika omständigheter (sakkunnigutlåtanden, partsförhör, vittnesförhör osv.). Procedurmässiga problem kan leda till avbrott i handläggningen, till att målet ajourneras eller till och med avskrivs.

Når huvudförhandlingen är avslutad drar sig domstolen tillbaka för enskild överläggning. I princip bör domstolen meddela dom inom en månad efter det att målet har gått till överläggning (artikel 770 i processlagen).

Senaste uppdatering: 23/12/2020

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.